

Maria Wasilewicz

Europejska Klasyfikacja Działalności (EKD)

Rozwijanie współpracy między narodowej zwiększa potrzebę międzynarodowego porównywania danych statystycznych, a więc i potrzebę stosowania jednolitego standardu klasyfikacyjnego [1]. W ramach działań dostosowujących polską gospodarkę do wymagań, jakie niesie stowarzyszenie Polski z Wspólnotami Europejskimi (Uchwała Sejmu RP z dnia 4 lipca 1992 r.). Główny Urząd Statystyczny tworzy polski system klasyfikacji spójny z systemem europejskim (EWG). Dotychczas zostały opracowane i wprowadzane są w życie następujące klasyfikacje [1]:

- Europejska Klasyfikacja Działalności (EKD) – odpowiadająca stosowanej we Wspólnocie Europejskiej Klasyfikacji NACE.

- Scalona Nomenklatura Towarowa Handlu Zagranicznego (SNHZ-CN), odpowiednik stosowanej we Wspólnocie Europejskiej nomenklatury CN. Europejska Klasyfikacja Działalności została opracowana w Ośrodku Badawczo-Rozwojowym Statystyki (na podstawie projektu Biura Statystycznego Europejskiej Wspólnoty EUROSTAT – *Nomenclatures des Activitees de Communité Europeene* – NACE rev.1) i z dniem 1 stycznia 1991 r. rozpoczął się proces wdrażania jej do praktyki polskiej [2]. EKD różni się w istotny sposób od obowiązującej do 31 grudnia 1993 r. Klasyfikacji Gospodarki Narodowej [6]. KGN ma charakter podmiotowy – jednostką klasyfikacyjną jest podmiot gospodarczy, natomiast EKD ma charakter przedmiotowy – jednostką klasyfikacyjną jest rodzaj działalności.

Różnice w strukturze i układzie EKD, w porównaniu z KGN, nie zmieniają zasadniczego przeznaczenia tej klasyfikacji. EKD, tak jak i KGN, służy do kwalifikowania

podmiotów gospodarczych (jednostek organizacyjnych) do określonej kategorii według przedmiotu podstawowej (przeważającej) działalności tych jednostek [2].

Układ Europejskiej Klasyfikacji Działalności

Europejska Klasyfikacja Działalności (EKD) jest „... *usystematyzowanym zbiorem rodzajów działalności społeczno-gospodarczych występujących w gospodarce narodowej*” [3].

Klasyfikacja EKD ustala symbole, nazwy i zakres poszczególnych kategorii klasyfikacyjnych, rozumianych jako podzbiorowości jednorodnych rodzajów działalności.

Europejska Klasyfikacja Działalności (EKD) jest klasyfikacją pięciopoziomową z jednym dodatkowym poziomem pośrednim dla niektórych sekcji (tab. 1). I tak [3]:

Poziom pierwszy – SEKCJA – dzieli ogólną zbiorowość na 17 kategorii rodzajów działalności grupujących czynności związane ze sobą z punktu widzenia tradycyjnie ukształtowanego, ogólnego podziału pracy. Kategorie te są oznaczone jednoliterowym kodem alfabetycznym.

Poziom pośredni – PODSEKCJA – występuje jedynie w sekcjach obejmujących działalność przemysłową, tj. w sekcji C „Górnictwo i kopalnictwo” (2 podsekcje) oraz w sekcji D „Działalność produkcyjna” (14 podsekcji). Poziom ten jest oznaczony dwuliterowym kodem alfabetycznym.

Poziom drugi – DZIAŁ – dzieli ogólną zbiorowość na 60 kategorii rodzajów działalności, grupujących czynności według cech, które mają zasadnicze znaczenie zarówno przy określaniu stopnia podobieństwa, jak i przy rozpatrywaniu powiązań

występujących w gospodarce narodowej (np. w tablicach przepływów międzygałęziowych). Poziom ten jest oznaczony dwucyfrowym kodem numerycznym.

Poziom trzeci – GRUPA – obejmuje 222 kategorie rodzajów działalności dających się wyodrębnić z punktu widzenia stosowanego procesu produkcyjnego, przeznaczenia produkcji, bądź też charakteru usługi lub charakteru odbiorcy tych usług. Poziom ten jest oznaczony trzycyfrowym kodem numerycznym.

Poziom czwarty – KLASA – obejmuje 512 kategorii rodzajów działalności dających się wyodrębnić przede wszystkim z punktu widzenia specjalizacji procesu produkcyjnego, czy też działalności usługowej. Poziom ten jest oznaczony czterocyfrowym kodem numerycznym.

Poziom piąty – PODKLASA – został wprowadzony w celu wyodrębnienia rodzajów działalności charakterystycznych dla polskiej gospodarki i będących przedmiotem obserwacji statystycznej. Poziom ten jest oznaczony sześciocyfrowym kodem numerycznym.

Przykład klasyfikowania i kodowania wg EKD działalności „Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw” (podsekcja DH w ramach sekcji D) przedstawia tab. 2.

Zasady i cel wprowadzania EKD

Zasady wprowadzania EKD regulują odpowiednie zarządzenia Prezesa GUS [6, 7]. Z informacji podanych w tych aktach prawnych wynika, że:

- w latach 1991-1993 w opracowaniach i publikacjach organów statystyki państwowej, a w szczególności w Roczniku Statystycznym i informacji o sytuacji gospodarczej dane statystyczne będą prezentowane według KGN w dotychczasowym ukła-

Tabela 1. Układ Europejskiej Klasyfikacji Działalności (EKD)

Poziom podziału		Liczba kategorii działalności	Kod kategorii działalności	
Numer	Nazwa		Rodzaj	Postać
Pierwszy	SEKCJA	17	Jednoliterowy alfabetyczny	A – P Q
Pośredni	PODSEKCJA	16 (2 w sekcji C, 14 w sekcji D)	Dwuliterowy alfabetyczny	CA – CB DA – DN
Drugi	DZIAŁ	60	Dwucyfrowy numeryczny	01 – 99
Trzeci	GRUPA	222	Trzycyfrowy numeryczny	01.1 – 99.0
Czwarty	KLASA	512	Czterocyfrowy numeryczny	01.11 – 99.00
Piąty	PODKLASA	109	Sześciocyfrowy numeryczny	01.11.10. – 99.00.00

Źródło: Opracowano na podstawie [3].

Tabela 2. Przykład klasyfikowania i kodowania działalności według EKD

Dział	Grupa	Klasa	Podklasa	Opis
			SEKCJA D	DZIAŁALNOŚĆ PRODUKCYJNA
			PODSEKCJA DH	PRODUKCJA WYROBÓW Z GUMY I TWORZYW SZTUCZNYCH
25	25.1			PRODUKCJA WYROBÓW Z GUMY I TWORZYW SZTUCZNYCH Produkcja wyrobów z gumy
		25.11		Produkcja gumowych opon i dętek
		25.12		Bieżnikowanie i regeneracja opon
		25.13		Produkcja pozostałych wyrobów z gumy
	25.2			Produkcja wyrobów z tworzyw sztucznych
		25.21		Produkcja płyt, arkuszy i kształtek z tworzyw sztucznych
		25.22		Produkcja opakowań z tworzyw sztucznych
		25.23		Produkcja wyrobów z tworzyw sztucznych dla budownictwa
		25.24		Produkcja pozostałych wyrobów z tworzyw sztucznych

Źródło: [3]

dzie, równoległe podjęte będą sukcesywnie opracowania według EKD, dokonane zostaną przeliczenia podstawowych szeregów czasowych za wybrane lata wstecz w układzie EKD i podane do wiadomości w formie dodatkowych opracowań lub tablic w wydawanych publikacjach,

● począwszy od roku 1994 dane statystyczne będą publikowane w układzie według EKD,

● podmioty zarejestrowane w systemie kodowania statystycznymi numerami identyfikacyjnymi REGON oraz zgłaszające wnioski do tego systemu otrzymują dodatkowo, poza kodem branży gospodarki narodowej KGN (stanowiącym część statystycznego numeru identyfikacyjnego), kod rodzaju działalności EKD. Po 1 stycznia 1994 r. w statystycznym numerze identyfikacyjnym w miejsca kodu KGN wprowadza się kod EKD.

● z dniem 1 stycznia 1994 r. EKD zastępuje w statystyce i ewidencji stosowaną w praktyce polskiej obowiązującą aktualnie Klasyfikację Gospodarki Narodowej – KGN, wydanie IV.

Wprowadzenie EKD pozwoli na [3]:

● klasyfikowanie danych według rodzaju działalności gospodarczych w zakresie statystyki ludności, produkcji, zatrudnienia, płac, dochodu narodowego i innych dziedzin statystyki,

● sporządzanie porównań międzynarodowych według jednolitych kategorii rodzajów działalności,

● klasyfikowanie podmiotów gospodarczych – na potrzeby rejestru jednostek gospodarki narodowej REGON zgodnie z rodzajem prowadzonej przez nie działalności.

Maria Wasilewicz

BIBLIOGRAFIA

- [1] BIENKO Z., *Założenia metodyczne nowej klasyfikacji produktów*, „Wiadomości Statystyczne” 1993, nr 8.
- [2] *Europejska klasyfikacja działalności*, Wyd. I. Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Statystyki, GUS, Warszawa 1990.
- [3] *Europejska Klasyfikacja Działalności*, Wyd. II, Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Statystyki, GUS, Warszawa 1992.
- [4] *Klasyfikacja Gospodarki Narodowej*, Wyd. IV, „Zeszyty Metodyczne GUS”, nr 55, Warszawa 1985.
- [5] Zarządzenie nr 28 Prezesa GUS z dnia 27 czerwca 1990 r. w sprawie wprowadzenia Europejskiej Klasyfikacji Działalności – EKD, Dz. Urz. GUS Nr 11.
- [6] Zarządzenie nr 61 Prezesa GUS z dnia 31 grudnia 1992 r. zmieniające zarządzenie w sprawie wprowadzenia Europejskiej Klasyfikacji Działalności EKD, Dz. Urz. GUS Nr 27.

Autorka – dr inż. jest adiunktem Instytutu Organizacji i Zarządzania Politechniki Wrocławskiej.